

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดของผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงไม่ถึงเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพของผลงานทางวิชาการให้สูงขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารรายงานการประชุมของ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะช่วงปี พ.ศ. 2549 - 2551 ได้ผลสรุปที่เป็นข้อบกพร่องของผลงานทางวิชาการและข้อเสนอแนะเพื่อการพิจารณาดังนี้

สรุปผล

1. รายงานผลการปฏิบัติงาน ข้อบกพร่องที่พบคือ นำเสนอลักษณะงานที่ปฏิบัติจริงตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะไม่ชัดเจน ทำให้การพิจารณาคุณภาพการปฏิบัติงานตามวิทยฐานะเป็นปัญหาตามมา การนำเสนอข้อมูลในภาพรวมขาดความน่าเชื่อถือ ขาดความสอดคล้องระหว่างการนำเสนอ การปฏิบัติกับผลการปฏิบัติ ขาดข้อมูลเชิงประจักษ์สนับสนุน ขาดรูปธรรมของผลที่เกิดกับนักเรียน ครู โรงเรียน และชุมชน ขาดการตรวจสอบการพิมพ์และการจัดระบบในการนำเสนอ ส่งผลต่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของการรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ผลงานทางวิชาการ จากผลการศึกษาระเบียบวาระการประชุมของอ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะในระหว่างปี พ.ศ. 2549-2551 พบว่าเกือบทั้งหมดของเอกสารเป็นผลงานทางวิชาการลักษณะที่ 2 และ 3 คือ ผลงานวิจัย และ ผลงานในลักษณะอื่นซึ่งมักเป็นการประเมิน โครงการ และ คู่มือ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบข้อบกพร่องในด้านของคุณภาพและประโยชน์ของผลงานทางวิชาการดังนี้

คุณภาพของผลงานทางวิชาการ ข้อบกพร่องที่พบคือ เนื้อหาสาระขาดความสมบูรณ์ ไม่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา ขาดการนำเอาทฤษฎี หลักการที่นำเสนอไว้ในบทที่ 2 มาใช้ในการศึกษา การเรียบเรียงเนื้อหาไม่เป็นระบบเดียวกัน ไม่มีระบบในการกำหนดหัวข้อ อ้างอิงเอกสารเก่า อ้างอิงไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกันระหว่างการอ้างอิงในเนื้อหา กับในบรรณานุกรม รูปแบบการนำเสนอไม่ถูกต้องตามหลักของการนำเสนอผลงานวิชาการประเภทนั้นๆ รูปแบบการเขียนรายงานไม่ชัดเจน ทำให้เนื้อหาภายในเล่มสับสน วิธีการดำเนินการไม่ชัดเจน ขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ปรากฏว่าได้นำหลักการที่มีในบทที่ 2 มาประยุกต์หรือเสนอแนวทางใหม่ เป็นงานปกติของผู้บริหารไม่พบว่าได้มีวิธีการพัฒนาที่แปลกใหม่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย มีข้อสงสัยว่าเลียนแบบงานวิจัยผู้อื่น ขาดความประณีตและขาดความรอบคอบในการพิมพ์และการจัดรูปเล่ม

ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการ ข้อบกพร่องที่พบคือ ผลงานทางวิชาการไม่สามารถเป็นแบบอย่างของผลงานทางวิชาการได้เพราะมีข้อบกพร่องทั้งด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ ผลงานมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ มีคุณค่าน้อย ไม่สื่อถึง

ความเชี่ยวชาญของผู้เสนอขอ ไม่ชัดเจนว่าผลงานนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนอย่างไร ไม่ปรากฏหลักฐานการเผยแพร่ หรือปรากฏหลักฐานการเผยแพร่แต่ขาดความน่าเชื่อถือว่าได้ปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

* จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงาน

1) จัดทำโครงการและแผนงานในการเขียนเอกสาร โดยศึกษาหลักเกณฑ์ในการประเมินเมื่อมีโครงร่าง (outline) แล้วก็ต้องพิจารณาว่าแต่ละหัวข้อจะนำเสนอข้อมูลอะไร และมีหลักฐานอะไรประกอบเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

2) ในการนำเสนอเอกสาร ควรตอบโจทย์ 3 ประการ คือ บริหารอะไร บริหารอย่างไร และผลการบริหารเป็นอย่างไร

3) ต้องตระหนักและดำเนินการตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด และนำเสนอรายงานโดยพยายามให้ง่ายในการอ่านของผู้ตรวจ

2. งานวิจัย

1) ตระหนักถึงความสมดุลระหว่าง ก) คุณภาพของงานวิจัย และ ข) ประโยชน์ของงานวิจัย เพราะทั้งสองประเด็นนี้มีคะแนนเท่ากัน

2) ในการเขียนรายงานการวิจัยขอให้ตระหนักถึงความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้องตามหลักวิชา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพิมพ์และการจัดรูปเล่ม ประเด็นหลักที่ควรพิจารณา คือ

2.1) ความชัดเจนของปัญหาวิจัย

2.2) วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีความชัดเจน ทดสอบได้ และมีความเชื่อมโยงกับ

ปัญหาวิจัย

2.3) สมมติฐานของการวิจัยจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.4) นิยามศัพท์เฉพาะควรสะท้อนคำสำคัญ (key words) ของการวิจัย ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา นิยามศัพท์จะต้องสอดคล้องกับเครื่องมือหรือแบบวัดของการวิจัย

2.5) ควรมีกรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework) กรอบแนวคิดควรจะแสดง 2 ส่วน ส่วนแรกคืองานวิจัยอาศัยแนวคิดของใคร และแนวคิดนั้นโดยสรุปคืออะไร ส่วนที่สองคือ จากแนวคิดที่ศึกษานำมาจัดทำเป็นกรอบการวิจัยที่แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ โดยมีลูกศรเชื่อมโยง

2.6) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องจริงๆ กับงานวิจัย มีความทันสมัย เป็นสิ่งที่แสดงฐานแนวคิดของการวิจัย อธิบายตัวแปร และความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ

2.7) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ต้องอธิบายเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีที่ใช้ในการเลือกตัวอย่าง ใช้ภาษาให้ถูกต้อง เช่น การเลือกตัวอย่งกับการสุ่มตัวอย่างมีความหมายไม่เหมือนกัน

2.8) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะต้องสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แบบวัดแต่ละฉบับนั้นผู้ตอบจะต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถที่จะเข้าใจคำถามและมีข้อมูลพอที่จะตอบได้ ต้องแสดงคุณภาพของเครื่องมือทั้งความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability)

2.9) จะต้องใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล ถ้าศึกษาจากประชากรใช้สถิติอย่างหนึ่ง หากศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจะใช้สถิติอีกอย่างหนึ่ง

2.10) การแปลผลของคะแนน หรือแปลความหมายของคะแนนจะต้องมีความชัดเจน อธิบายให้ชัดเจนว่าในการแปลผลของคะแนนนั้นใช้เกณฑ์อะไร

2.11) ในบทสุดท้ายของรายงานวิจัยเป็นการสรุปผล ควรสรุปจริงๆ ไม่ใช่นำเสนอผลที่มีความยาวโดยไม่สรุป

2.12) อภิปรายผลจากข้อค้นพบ อาจอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์หรือตามสมมติฐาน อภิปรายผลตามหลักวิชา ไม่ใช่อภิปรายผลตามความคิดเห็น

2.13) ข้อเสนอแนะต้องเป็นผลมาจากงานวิจัย ควรเสนอใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก เสนอเพื่อการนำไปใช้ ประเด็นที่สองคือเสนอเพื่อการทำวิจัยต่อไป การเสนอแนะจะต้องเป็นไปตามหลักวิชา มิใช่เสนอตามใจชอบ

2.14) เอกสารอ้างอิงจะต้องทันสมัย การนำเสนอเอกสารควรเสนอตามลำดับปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.

2.15) เชิงอรรถกับบรรณานุกรมจะต้องสอดคล้องกัน

2.16) การนำเสนอเอกสารจะต้องคงเส้นคงวา เช่น ในประเด็นเกี่ยวกับหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย เชิงอรรถ บรรณานุกรม ตาราง ภาพประกอบ ภาคผนวก เป็นต้น

2.17) งานวิจัยควรมุ่งเน้นปัญหาและผลที่เกิดแก่โรงเรียนของเรา งานวิจัยเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะมีจุดเน้นที่แตกต่างจากวิทยานิพนธ์ในหลายๆ ประเด็น

2.18) งานวิจัยเพื่อเลื่อนวิทยฐานะไม่จำเป็นต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่เกิน 100 คน ควรใช้วิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยแบบผสม (mixed methodology) ก็อาจเป็นทางเลือกอย่างใหม่

2.19) งานวิจัยจะต้องมีประโยชน์ ประโยชน์ของงานวิจัยคือ การนำเอาไปใช้หรือ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นข้อเสนอในการนำไปใช้จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรตระหนัก มีข้อเสนอแนะโดยไม่ต้องทำวิจัยก็เสนอแนะได้

3. การประเมินโครงการ

1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน ควรอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็น ปัญหาหรือ สิ่งที่จะพัฒนา ในการประเมินโครงการ ควรพิจารณาให้รอบคอบว่าจะประเมินเพียงโครงการเดียว หรือประเมินหลายๆ โครงการพร้อมกัน เพราะประเด็นนี้จะนำไปสู่การใช้วิธีการที่เหมาะสมในการประเมิน

2) วิธีการประเมิน ควรระบุให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร และจะประเมินอย่างไร หลักสำคัญที่ควรระบุ คือประเมินโดยใช้แนวคิดของใคร วิธีการประเมินจะต้องระบุประเด็นที่จะประเมิน ใครเป็นผู้ประเมิน และวิธีที่ใช้ในการประเมิน บางคนอาจประเมินได้หลายประเด็น บางคนอาจประเมินได้เพียงประเด็นเดียว ผู้ขอไม่ควรเป็นผู้ประเมินเพราะอาจเกิดความลำเอียง (bias) ในการประเมินได้

3) ผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินควรจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ต้องรายงานเป็นเรื่องๆ หรือเป็นประเด็นๆ ผลการประเมินควรระบุว่าจากการประเมินจะปรับปรุงโครงการอย่างไร จะพัฒนาโครงการอย่างไร หรือจะยุติโครงการ

4) การนำเสนอรายงาน เนื่องจากการประเมินเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นการนำเสนอควรตระหนักถึงความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความทันสมัยของเอกสารอ้างอิง ตลอดจนความคงเส้นคงวาของการนำเสนอรายงาน

4. ผลงานทางวิชาการอื่นๆ อาจเป็นคำราหรือคู่มือ จะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนว่าจะจัดทำเพื่ออะไร ข้อเสนอเพื่อการพิจารณา คือ 1) ควรจัดทำเป็นรูปเล่ม 2) มีคำนำ 3) มีสารบัญที่ชัดเจน 4) มีชื่อบทและชื่อตอน 5) นำเสนอเนื้อหาสาระตามหลักวิชา ควรหลีกเลี่ยงภาษาพูด 6) มีการอธิบาย 7) มีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ 8) มีการสรุปแต่ละตอน 9) มีการอ้างอิงที่เฉพาะเจาะจง และทันสมัย 10) มีบรรณานุกรมที่สมบูรณ์ 11) ควรมีการนำเสนองานวิจัยประกอบ 12) มีการนำเสนอแนวคิดของผู้เขียนประกอบ และ 13) เอกสารจะต้องมีคุณภาพและมีประโยชน์

สรุป

ข้อเสนอแนะในการจัดทำผลงานทางวิชาการโดยภาพรวม คือ 1) ควรตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะทำอะไร จะทำอย่างไร และจะทำเมื่อไร 2) ต้องศึกษากฎ กติกา ก่อนที่จะเริ่มลงมือเขียน 3) ต้องเชื่อว่าเราทำได้ แล้วเราจะทำต่อไป 4) ต้องบริหารเวลาให้ได้ จัดสรรเวลาเพื่อทำผลงานทางวิชาการ 5) ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 6) รู้จักคิด ค้น และเขียน 7) ทำเป็นส่วนๆ เป็นตอนๆ ทำในสิ่งที่ทำได้ก่อน และ 8) คิดได้ก็เขียนไปก่อน แล้วกลับมาประเมินหรือทบทวนในภายหลัง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ.....	6
บทที่ 3 ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับรายงานผลการปฏิบัติงาน.....	13
บทที่ 4 ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานวิจัย.....	19
บทที่ 5 ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงาน งานแต่ง เรียบเรียงฯ และผลงาน ทางวิชาการ ในลักษณะอื่น	
การประเมิน โครงการ.....	40
คู่มือ.....	55
บทที่ 6 สรุปผล และข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	76
ผู้วิจัย.....	77